

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Խմբագրական Հայագիտության Շտեմարան 3

ՅՕԴՈՒԱԾ-ՌԻՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրանուշ Յակոբեան	Հայ ինքնության Հիմնահարցեր	9
Վաչագան Աւագեան	Զուրը Հայոց Հաւատալիքներում եւ Կենցաղավարող Ծէսերում	43
Գայիանէ Գէորգեան	Հայերէնի Բարբառների Եղանակաժամանակային Կառուցատիպերի Պատմական Զարգացումը	57
Հենրիկ Բախչինեան	Ֆրիկի «Գանգատ»ը	75
Աշոտ Մանուչարեան	Աստուածամարտական Երեւոյթ Հայոց Մէջ ԺԳ. Դարում	89
Զաւէն Կնեազեան	Միջնադարեան Հայաստանի «Դուինի Զութակ» Նուագարանի Մասին	103
Կարինէ Քոստիկեան	Հայոց Վանքերի ու Բնակավայրերի Անուանումներ Պարսկերէն Վաւերագրերում	123
Արման Մալոյեան	Հայերի Դերը Օսմանեան Կայսրութեան Առեւտրական Կեանքում եւ Պոլսահայ Գաղթօջախի Թուաքանակը (1780-1820ականներ)	153
Արմէն Հայրապետեան	Ս.Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան Ալեքսանդրապոլի «Արագած» Մասնաճիւղի 1895-1904 Շրջանի Գործունէութիւնից	173
Գեղամ Յովհաննիսեան	Հնչակեանների Գործունէութիւնը 1917ի Ռուսական Յեղափոխութիւնների Շրջանում (1917 Փետրուար-1918 Մայիս)	187

Գայիանէ Մախմուրեան	Նախիջեանն Ըստ Մ. Նահանգների Պետքարտուղարութեան եւ Հայաստանի Ազգային Արխիւի Փաստաթղթերի (1918-1920)	207
Տ. Ներսէս Քինյ. Ասրեան	Արցախի Փակուած Թեմի Պատմութիւնից (1933-1988)	245
Զաւէն Մսրրլեան	Համօ Օհանջանեանի Նամակները Զօր. Քէյսիի եւ Դրոյի (Բ. Համաշխարհային Պատերազմի Շրջան)	277
Կարինէ Ռաֆայէլեան	Հայոց Յեղասպանութեան եւ Վերապրումի Թեման Դերենիկ Դեմիրճեանի Ստեղծագործութիւններում	301
Վաչագան Գրիգորեան	Լեւոն Շանթի <i>Հին Աստուածները</i> եւ Երոպական Թատերգութիւնը	325
Անուշ Ասլիբէկեան	Փաստը Որպէս Դրամատիկական Հիմք Ուիլիըմ Սարոյեանի <i>Հայկական Եռագրութիւն</i> Թատերախաղերում	345
Գրիգոր Արշակեան	Թուրք-Հայկական Յարաբերութիւնները Թուրքիայի Տարածաշրջանային Քաղաքականութեան Ենթախոքտում (Մինչեւ 2008 Օգոստոսի Ռուս- Վրացական «Հնգօրեայ Պատերազմ»ը)	367
Արմենակ Եղիայեան	Բազմաձեւ Գրուող Բառեր (Ա - Ծ)	395

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Փառանձեմ Մէլքիսեանեան	<i>Սուրբ Գրքի</i> Հայերէն Թարգմանութեան Խնդիրը եւ Մաշտոցի Դերը Այդ Գործում	435
Դաւիթ Գասպարեան	Հայկական Վերածնունդ (Ժամանակը եւ Առանձնայատկութիւնները)	441

Վեներա Մակարեան	Կիլիկիոյ Ազարիա Կարկառեցու Հակաթողութեան Թուականը (ԺԷ.-ԺԸ. դդ.) (Ըստ Հալէպի Շարիա Դատարանի Արարերէն Արձանագրութեան)	465
Կարինէ Ալեքսանեան	Ժխտողականութեան Դրսետորումներն Ալեքսանդրապոլի Գաւառում 1918-1921՝ Թուրքական Ռազմակալումների Շրջանում	473
Մարինէ Մուշեղեան	Հարիրամեայ Շփոթ. Կոմիտասի Քուրդ Երաժշտութեան Թեզը	487

ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄՆԵՐ

Հայկ Աւագեան	Արշակ Զօպանեանի եւ Լեւոն Բաշալեանի Նամակները Արփիար Արփիարեանին	499
Միհրան Մինասեան	Անտիպ Փաստաթուղթեր Կիլիկեան Կոտորածներու Օրերուն Քիլիսի Հայութեան Իրավիճակին Մասին	515
Վարդան Մատթէոսեան	Համաստեղին Ուղղուած Նորայայտ Նամակներ	529

ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ

Արսէն Յարութիւնեան	Ս. Պանդալեոնի (Պանտաղիոն) Անուան Յիշատակմամբ Նորայայտ Վիմագիր Տաթևի Վանքից (895Թ.)	555
Նորայր Պօղոսեան	Գրիգոր Շղթայակիր Պատրիարքի Հետ Կապուած Հրաշքը	573
Անի Աւետիսեան	Բուրսա Նահանգում Կազմակերպուած Ցուցահանդէսները եւ Հայերի Մասնակցութիւնը	583
Արեւիկ Մելիքեան	Վանայ Իշխանի (Նիկոլ Միքայէլեան) Անձնական Արխիւը	607

Պետրոս Թորոսեան	Տարբեր Մեկնաբանութիւններ Հայոց Յեղասպանութեան Դրդապատճառներու	617
Սուսաննա Խաչատրեան	Թիֆլիս	627
Անդրանիկ Տազէսեան	Յաւելումներ՝ <i>Լիբանանահայ Գիրքը. Մատենագիտական Ցանկ 1894-2012</i> Հատորին	635
ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆՆԵՐ		
Աշոտ Գրիգորեան	Եղիկ Ճերէճեան, <i>Մեծն Մուրապ (Համբարձում Պոյաճեան)</i>	651
Արշակ Պօղոսեան	Նորայր Պօղոսեան, Հայ <i>Բառարանագրութեան Պատմութեան Դրուագներ (Պրակ Ա.)</i>	655
Զօհրապ Գէորգեան	Վլադիմիր Բարխուդարեան, <i>Ուրուագիծ Միջնադարեան, Հայկական Մշակոյթի Պատմութեան X-XIV դդ.</i>	660
Եւա Զաքարեան	Նուարդ Վարդանեան, Ալվարդ Սեմիրջեան-Բեքմէզեան, Նարինէ Վարդանեան, Հայ ժողովրդական եւ Գրական Հեքիաթի Արդի <i>Հիմնախնդիրները</i>	666
Վանօ Եղիազարեան	Հենրիկ Բախշինեան, <i>Գրիգոր Նարեկացու Գանձարանը. Վերծանութիւն եւ Քննութիւն</i>	671
Արծուի Բախշինեան	С. А. Маркарян, <i>Варяги-викинги на Кавказе (XI в.) [Վարեագ-Վիկինգները Կովկասում (ԺԱ. դար)]</i>	679

ՄԱՀԱԳՐԱԿԱՆՆԵՐ

Միեր Կարապետեան (1939-2013), Մարգարիտա 685
Եախոնտովա (1935-2014), Վլադիմիր Ղազախեցեան (1926-
2015), Բաբկէն Յարութիւնեան (1925-2015), Յակոբ
Խաչիկեան (1931-2015), Հրաչիկ Սիմոնեան (1928-2016),
Պետրոս Յովհաննիսեան (1944-2016), Ջոն Գրեպին (1937-
2016), Մարտիրոս Մինասեան (1926-2016), Անժէլ
Քիւրքճեան (1927-2016), Աննա Բարսամեան (1915-2016),
Լեւոն Եզեկեան (1941-2016), Հրաչեայ Թամրազեան (1953-
2016), Յակոբ Օրմանճեան (1935-2016), Գաբրիէլա
Ուլիոհճեան (1934-2016), Բարսեղ Թուղլաճեան (1933-2016)

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հայկազեան Հայագիտական Հանդէսի ԺԶ. Հատորի 709
Շնորհանդէսները Գիւմրիի եւ Պէյրուօի Մէջ

Աշխատակիցներու Ուշադրութեան 713

Բովանդակութիւն 719

Table of Contents

Editorial	An Armenological Repository	3
ARTICLES		
Hranush Hakobyan	Armenian identity issues	9
Vachagan Avagyan	Water in Armenian Beliefs and Household Rites	43
Gayane Gevorgyan	The Historical Development of the Structures of the Tense and Mood Systems in Armenian Dialects	57
Henrik Bakhchinyan	The “Complaint” Poem by Frik	75
Ashot Manucharyan	Theomachy in Armenia in the XIII Century	89
Zaven Kniazian	The “Dvin Violin”, A Medieval Musical Instrument from Armenia	103
Kristine Kostikyan	The Transformation of Armenian Monastery and Settlement Toponyms in Persian Documents	123
Arman Maloyan	The role of Armenians in Ottoman Trade and the Number of the Armenians in Constantinople (1780-1820s)	153
Armen Hayrapetyan	The <i>Aragats</i> Chapter of the Social Democrat Hunchak Party (SDHP) in Alexandrapol, 1895-1904	173
Gegham Hovhannisyan	The Hnchakyans during the 1917 Russian Revolution (February 1917-May 1918)	187
Gayane Makhmourian	Nakhijevan in US State Department Documents and the National Archives of Armenia (1918-1920)	207

Father Nerses Asrian	Pages from the History of the closed diocese of Artsakh (1933-1988)	245
Zaven Messerlian	Hamo Ohanjanian's Letters to Gen. Casey and Tro Ganayan	277
Karine Rafaelyan	Survival and the Armenian Genocide Themes in Derenik Demirchyan's Literary Works	301
Vacahagan Grigoryan	Levon Shant's <i>Hin Asdvadzner</i> (Old Gods) and the European Theater	325
Anush Aslibekyan	William Saroyan's "Armenian Trilogy"	345
Grigor Arshakyan	Turkish-Armenian Relations in the Turkish Regional Politics Context (November 2002-August 2008, the Russo-Georgian Five-Day War)	367
Armenag Yeghiayan	Words Spelt in More than One Way	395

INVESTIGATIVE ARTICLES

Parandzem Meytikhanian	The Translation of the Bible and Mesrop Mashtots' Role	435
Tavit Kasbarian	Armenian Renaissance (Its Time and Characteristics)	441
Venera Makaryan	The Date When Catholicos Azaria Gargaretsi Established His Rival Seat (17 th -18 th centuries) (According to the Sharia Court Register of Aleppo)	465
Karine Alexanian	Denialism During the Turkish occupation of the District of Alexandropole (1918-1921)	473
Marina Moushegian	A Hundred-Year-Old Confusion: Komitas and His Dissertation on Kurdish Music	487

UNPUBLISHED DOCUMENTS

Haig Avakian	Letters of Arshag Chobanian and Levon Pashalian to Arpiar Arpiarian	499
Mihran Minasian	Unpublished Documents on the Condition of the Kilis Armenians During and After the 1909 Adana Massacres	515
Vartan Matiossian	Newly-Discovered Letters Addressed to Hamasdegh	529

BRIEFINGS

Arsen Harutyunyan	Newly-Found Epigraphic Inscription from Tatev Monastery that Mentions the Name of St. Pandaleon (Pantaghion)	555
Norayr Poghosyan	The Miracle of Patriarch Grigor Shghtayakir	573
Ani J. Avetisyan	Exhibitions Organized in Bursa Province and the Participation of Armenians	583
Arevik Meliqyan	Nigol Mikayelian's (aka Vana Ishkhan) Personal archive	607
Bedros Torosian	Different Ways of Interpreting the Armenian Genocide	617
Susana Khachaturyan	The Armenian Arts Center in Tbilisi	627
Antranik Dakessian	Additions to the List of the Volume of <i>The Lebanese Armenian Book: A Bibliography, 1894-2012</i>	635

BOOK REVIEWS

Ashod Krikorian	Yeghig Djerdjian, <i>Metsen Murat (Hambartsum Poyadjian)</i>	651
Arshag Boghosian	Norayr Boghosian, <i>Adventures in the History of Armenian Lexicography, Book I</i>	655

Zohrab Kevorkian	Vladimir Barkhutarian, <i>Adventures in the History of Medieval Armenian Culture (X-XIV C.)</i>	660
Yeva Zakarian	Nevart Vartanian, Alvert Semirdjian-Bekmezian, Narine Vartanian, <i>Contemporary Issues of Armenian Popular and Literary Fairy Tales</i>	666
Vano Yegiazarian	Henrik Bakhchinyan, <i>The Book of Gandzes of Krikor Narekatsi: Decoding and Examination</i>	671
Artsvi Bakhchinian	С. А. Маркарян, Варяги-викинги на Кавказе (XI в.) [S. Margaryan, <i>The Variags-Vikings in the Caucasus (XI C.)</i>]	679

NECROLOGY

Mher Garabedian (1939-2013), Margarita Yakhontova (1935-2014), Vladimir Ghazakhetsyan (1926-2015), Babken Harutyunian (1925-2015), Hagop Khachigian (1931-2015), Hrachig Simonian (1928-2016), Bedros Hovannissian (1944-2016), John Greppin (1937-2016), Mardiros Minasian (1926-2016), Angel Kurkdjian (1927-2016), Anna Barsamian (1915-2016), Levon Yezekian (1941-2016), Hrachya Tamrazian (1953-2016), Hagop Ormandjian (1935-2016), Gabriella Uluhodjian (1934-2016), Parsegh Tughladjian (1933-2016)	685
--	-----

Haigazian University

The Launching of the 36 th Volume of the <i>Haigazian Armenological Review</i> in Gyumri and Beirut	709
Note to Contributors	713
Table of Contents	719